

Havs- och vattenmyndigheten
Box 11 930
404 39 Göteborg

Datum 2026-01-27
SMHI Dnr 2025/2618/5.4.1
Er referens 2025-003477

havochvatten@havochvatten.se

Yttrande över – Remiss av Förslag till ramverk för uppföljning av havsplaner

SMHI har tagit del av rubricerad remiss och har följande synpunkter.

Remissrundan för Sveriges första havsplaner inleddes med ett samråd under 2018 och en granskning året efter. Därefter, den 10 februari 2022 fattade regeringen beslut om Sveriges första havsplaner. Samtidigt fattade regeringen beslut om ett nytt uppdrag som skulle handla om att ta fram nya områden för energiutvinning i havsplanerna. Den remissrundan innebar samråd 2023 och granskning 2024.

Samtidigt som HaV arbetade med att slutföra förslaget avslag regeringen den 4 november 2024 samtliga inkomna ansökningar för vindkraftsparker i Egentliga Östersjön, detta på grund av konflikt med försvarsintressen. Föreslagna områden för energiutvinning i granskningsförslaget där det saknades tillstånd för havsbaserad vindkraft togs därför bort i det förslag som lämnades till regeringen.

Enligt regeringsuppdraget skulle Havs- och vattenmyndigheten lämna förslaget till ändrade havsplaner till regeringen senast den 31 december 2024. Inlämningen flyttades fram till den 21 januari 2025. Framflyttningen hörde samman med att nytt underlag tillkom i havsplaneringen i och med att regeringen i november 2024 alltså avslag ansökningar för samtliga 13 vindkraftsprojekt i Östersjön.

Av EU:s ramdirektiv för havsplanering (2014/89/EU) framgår att medlemsstaterna ska se över sina havsplaner när de själva anser det lämpligt, men minst vart tionde år. I havsplaneringsförordningen (2015:400) regleras utformningen och framtagandet av Sveriges havsplaner. Under 21 § framgår det att när en havsplan har beslutats av regeringen, ska Havs- och vattenmyndigheten löpande hålla sig underrättad om

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut

Postadress SMHI 601 76 Norrköping • Växel 011-495 80 00 • Fax 011-495 80 01 • E-post registrator@smhi.se

SMHI huvudkontor

Besöksadress Folkborgsvägen 17
601 76 Norrköping

SMHI

Besöksadress Stationsgatan 23, 6 tr.
753 40 Uppsala

SMHI

Besöksadress Göteborgskaderns plats 3
426 71 Västra Frölunda

utvecklingen inom de berörda områdena och vid behov eller minst vart åttonde år ta fram nya förslag så att havsplanen hålls aktuell och kan uppfylla sitt syfte.

De båda figurerna 3 och 4 i remissunderlaget, Schematisk tidsfördelning och Effektklogik är illustrativa och visar en förväntad idealbild, men som i nuläget känns överspelad. Frågan är hur uppföljningen av havsplanerna ska kunna hålla jämna steg med den snabba utvecklingen. Det syns i viss mån i figur 5, där flera av exemplen i högerkolumnen blivit inaktuella redan innan de hunnit börja tillämpas. Förvisso ska den löpande uppföljningen leda till att havsplanerna kan hållas aktuella och uppfylla sina syften, men de snabba förändringar i förutsättningarna för planerna som vi hittills sett gör att uppföljningen riskerar att både hamna på efterkälken och ta mycket resurser i anspråk.

Den föreslagna organisationen av den löpande uppföljningen, där Havs- och vattenmyndigheten hämtar information från ett drygt dussintal myndigheter samt länsstyrelsen och ett antal andra aktörer, är rimlig med tanke på det stora antal aspekter som havsplanerna berör men kan samtidigt bli tungrodd när förutsättningarna förändras såpass fort.

SMHI välkomnar att ha utvalts att ingå i den grupp av centrala myndigheter som föreslås ingå i samverkansgruppen och bidra med sektorunderlag till uppföljningen. Förutom att bidra till sektorsområde klimat kan SMHI bidra med expertkunskap, forskning och modellering inom andra sektorer, t.ex. i samarbete med HaV, SLU och SGU. Bland myndighetens kompetenser på havsområdet ryms övergödning och försurning, fysisk påverkan, hydrografi, marinbiologi, multipla stressorer, anoxiska bottenar, samt modellering och uppföljning av några av de lokala och regionala konsekvenserna för havsmiljön som havsplanerna kan leda till.

Avdelningschef Magnus Rödin har beslutat i detta ärende som beretts av Johan Torbjörnsson, Lars Arneborg, Pia Andersson och Jörgen Öberg.

För SMHI

Magnus Rödin
Chef Avdelning Samhällsplanering